

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

A7-0031/2013

25.2.2013

RAPORT

Euroopa Keskpanga 2011. aasta aruanne
(2012/2304(INI))

Majandus- ja rahanduskomisjon

Raportöör: Marisa Matias

RR\928174ET.doc

PE496.576v03-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	12
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	16

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Euroopa Keskpanga 2011. aasta aruande kohta

(2012/2304(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Keskpanga 2011. aasta aruannet,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 284,
  - võttes arvesse Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja artiklit 15,
  - võttes arvesse oma 4. mai 1998. aasta resolutsiooni demokraatliku vastutuse kohta majandus- ja rahaliidu kolmandas etapis¹,
  - võttes arvesse oma 1. detsembri 2011. aasta resolutsiooni Euroopa Keskpanga (EKP) 2010. aasta aruande kohta²,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 119 lõiget 1,
  - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A7-0031/2013),
- A. arvestades, et SKP reaalkasv euroalal oli 2011. aastal 1,5%, mis tähendab aeglustumist 2010. aasta 1,9% tasemelt; arvestades, et mitmed liikmesriigid tegid samal ajal läbi tõsise majanduslanguse;
- B. arvestades, et tööpuudus suurenes euroalal 10% tasemelt 2010. aasta lõpus 10,7% tasemeni 2011. aasta lõpus; arvestades, et samal ajal kasvas märkimisväärselt noorte töötus;
- C. arvestades, et alates 1999. aastast on euroalal loodud ligi 14,4 miljonit uut töökohta, võrrelduna ligikaudu 10,7 miljoni töökohaga Ameerika Ühendriikides;
- D. arvestades, et EKP tõstis 2011. aastal intressimäärasid kahel korral (aprillis ja augustis) (25 baaspunkti võrra kummalgi korral) ja langetas neid aasta lõpus kahel korral (novembris ja detsembris) (jälle 25 baaspunkti võrra kummalgi korral);
- E. arvestades, et keskmine inflatsioonimäär euroalal oli 2011. aastal 2,7%, mis on kõrgem kui 1,6% 2010. aastal, ja M3 kasv oli 2011. aastal 1,5%, mis on väiksem võrreldes 1,7%ga 2010. aastal;
- F. arvestades, et eurosüsteemi koondbilanss ulatus 2011. aasta lõpuks 2735 miljardi euroni, mis tähendab 2011. aasta jooksul umbes 36%-list kasvu;

---

¹ EÜT C 138, 4.5.1998, lk 177.

² Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2011)0530.

- G. arvestades, et EKP tegi 21. detsembril 2011. aastal oma esimese kolmeaastase pikaajalise refinantseerimistehingu, millega eraldati 489,2 miljardit eurot kolmeaastase tähtajaga laenudeks;
- H. arvestades, et erasektorile krediidi andmise kasvutempo aeglustus märkimisväärselt 1,6% tasemelt 2010. aastal 0,4% tasemele 2011. aastal ja et erasektorile antud laenude maht vähenes 2,4% tasemelt 2010. aastal 1,2% tasemele 2011. aastal;
- I. arvestades, et nii laia rahaagregaati M3 kui ka erasektorile antava krediidi aastakasv tegi 2011. aasta viimases kvartalis läbi järsu languse;
- J. arvestades, et väärtpaberituruprogrammi raames arveldatud võlakirjade eest maksmisele kuuluv summa oli 2011. aasta lõpus 211,4 miljardit eurot;
- K. arvestades, et turukõlbmatutest varadest sai 2011. aasta jooksul eurosüsteemi tagatisena esitatud varade suurim osa, mis moodustasid kõikidest varadest 23%, kusjuures mittekaubeldavad väärtpaberid koos varaga tagatud väärtpaberitega moodustavad tagatisena esitatud varadest üle 40%;
- L. arvestades, et valitsemissektori keskmine koguvõlg suurenes 85,6% tasemelt 88%-ni SKPst ja valitsemissektori eelarve puudujääk kokku kahanes 6,2%-lt 4,1%-le SKPst; arvestades, et mõnes euroala riigis suurenes eelarve puudujääk;
- M. arvestades, et ELi toimimise lepingu artiklis 282 on sätestatud, et EKP põhieesmärk on säilitada hindade stabiilsus ja EKP peaks toetama liidu üldist majanduspoliitikat, ilma et see piiraks hindade stabiilsust, ning samuti arvestades, et EKP-le on antud Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukoguga seotud konkreetseid ülesandeid;
- N. arvestades, et madala inflatsiooniga keskkond on parim viis, millega rahapoliitika saab aidata kaasa majanduskasvuks soodsate tingimuste ja töökohtade loomisele, sotsiaalsele ühtekuuluvusele ja finantsstabiilsusele;
- O. arvestades, et EKP pikaajaliste refinantseerimistehingutega 2011. aasta detsembris ja 2012. aasta veebruaris anti Euroopa pankadele üle triljoni euro (vastavalt 489 miljardit ja 529,5 miljardit eurot) madala intressimääraga laenusid, mille tagasimaksetähtaeg on 3 aastat ja intressimäär 1%;
- P. arvestades, et arvesse ei ole võetud Euroopa Parlamendi varasemates EKP aastaaruannet käsitletud resolutsioonides tehtud soovitusi hääletamise läbipaistvuse ja kokkuvõtlike protokollide avaldamise kohta;
- Q. arvestades, et hindade stabiilsus on ülemäärase inflatsiooni ärahoidmiseks väga oluline;
- R. arvestades, et laenuvoo säilitamine VKEde jaoks on eriti oluline, sest need ettevõtjad annavad tööd 72%-le euroala tööjõust ja neil on oluliselt suuremad töökohtade loomise (ja kaotamise) brutomäärad kui suurtel ettevõtjatel;

Rahapoliitika

1. kiidab heaks EKP ennetava hoiaku 2011. ja 2012. aastal olukorras, kus ohud euroala

stabiilsusele kasvasid märkimisväärselt; rõhutab ja toetab EKP nõukogu seisukohta, et tema ülesanded võimaldavad tal võidelda euroala liikmesriikide liigsete laenukulude vastu;

2. pooldab EKP seisukohti praegusel kriisiajal nii tema rahapoliitika kui ka finantsturgude stabiliseerimiseks võetavate meetmete osas;
3. on seisukohal, et aprillis ja juulis tehtud otsused tõsta EKP põhilisi intressimäärasid võisid koos muude teguritega aidata suurendada finantsvahendajate poliitikast tingitud riskipremiaid ja seeläbi aidata aeglustada laenukasvu, nõrgestades veelgi juba niigi jõuetut majanduse elavnemist, mida täheldati 2011. aasta esimesel kolmel kuul;
4. väljendab heameelt järgnenud otsuse üle neid otsuseid 2011. aasta lõpus muuta ja intressimäärasid 2012. aastal veelgi alandada, samuti mittestandardsete meetmete võtmise üle selleks, et taastada rahapoliitika ülekandumise mehhanism;
5. märgib, et 2011. aastal täheldatud inflatsiooni kiirenemine oli peamiselt tingitud energia- ja vähemal määral ka toidu- ja muude tarbijahindade tõusust;
6. tunnustab EKP pingutusi eesmärgiga aidata stabiliseerida turud, nimelt väärtpaberituruprogrammi, kolmeaastaste pikemaajaliste refinantseerimistehingute ja rahapoliitiliste otsetehingute kaudu, kuid märgib, et struktuurset lahendust kriisile ei ole veel näha;
7. märgib, et väärtpaberituruprogramm on aidanud ajutiselt leevendada survet laenukuludele nendes euroala liikmesriikides, kus on suuri raskusi finantsstabiilsusega või kus on selliste raskuste oht; märgib, et nende ostude mõju neutraliseerimiseks tehtud likviidsust vähendavad operatsioonid kahandasid ülemääraste reservide taset ja aitasid teatud ulatuses saavutada eesmärki taastada kontroll euroala pankadevahelise üleöoturu keskmise aastaintressimäära (EONIA) üle;
8. tunnustab, et kuigi need kaks kolmeaastast pikemaajalist refinantseerimistehingut on aidanud üsna tõhusalt hoida ära krediidituru kriisi, kerkib ikkagi küsimus, kas finantssektor on suuteline tagastama EKP-lt saadud laene; juhib tähelepanu asjaolule, et laenukasvu seisukohalt on tulemused olnud ebarahuldavad; märgib, et otsus teha 21. detsembril 2011. aastal esimene kolmeaastane pikemaajaline refinantseerimistehing langes kokku väärtpaberituruprogrammi lõpetamisega, mis näitab, et on tehtud kompromiss finantseerimisasutuste ja riiklike võlausaldajate toetamise vahel;
9. palub EKP-l avaldada oma igakuises aruandes arvulised näitajad iga liikmesriigi valitsemissektori võla suuruse kohta, mille finantseerimisasutused on tagatisena esitanud;
10. võtab teadmiseks riskide ülekandmise probleemsetelt pankadelt ja valitsustelt EKP bilanssi, mille väärtus moodustab nüüd üle 30% euroala SKPst; rõhutab, et kolmeaastased pikemaajalised refinantseerimistehingud ei too kriisile tegelikku lahendust;
11. väljendab sügavat muret ülemäärase likviidsuse kasvu üle kogu 2011. aasta vältel, eriti teisel poolaastal, mille on põhjustanud pankade omavahelise usalduse puudumine ning laenude andmatajätmine reaalmajandusele, mis omakorda tuleneb majandusseisakust

tekkinud ebakindlusest ning mõne liikmesriigi avaliku ja erasektori liigsest võlakooormusest; rõhutab, et see olukord, mis viitab likviidsuslõksuni viia võivate ohtude olemasolule, nõrgestab rahapoliitiliste püüdluste tõhusust;

12. märgib, et teiste keskpankadega tehtavad vahetustehingud, samuti põhiliste refinantseerimistehingute kasutamine, keskpika perioodi ja pikaajalised fikseeritud intressimääraga piiranguteta refinantseerimistehingud ning laenamise püsivõimaluse ja hoiustamise püsivõimaluse kasutamine jäid kõik 2011. aasta jooksul märkimisväärselt kõrgele tasemele, mis annab märku rahapoliitika ülekandemehhanismi ja euroala pankadevahelise kapitalituru tõsisest häirest;
13. on mures 2011. aastal keskpankade poolt EKP loal antud erakorralise likviidsusabi märkimisväärselt kõrge taseme pärast ning nõuab põhjalikumalt ja täiendavat teavet selle abi täpse mahu ja selle aluseks olevate toimingute või nendega seotud tingimuste kohta;
14. märgib, et äriühingutele ja kodumajapidamistele kättesaadavad laenuvõimalused on endiselt palju väiksemad kui kriisieelsel ajal ning laenukasv aeglustus 2011. aastal; toonitab, et see koos asjaoluga, et hoiustamise püsivõimalust kasutades avatud hoiuste maht oli 28. septembril 2012. aastal 315,754 miljardit eurot, on selgelt õigustanud EKP otsust alandada laenamise püsivõimaluse, põhiliste refinantseerimistehingute ja hoiustamise püsivõimaluse suhtes kohaldatavaid intressimäärasid;
15. võtab teadmiseks EKP meetmed tagatisnõuete vähendamiseks ja seisukoha varaga tagatud väärtpaberitele kohaldatavate tagatiste eeskirjade kohta, sest need on tugevalt seotud kodumajapidamistele ja VKEdele antavate laenudega;
16. on siiski mures refinantseerimistehingute raames eurosüsteemile tagatisena esitatud turukõlbmatute varade ja varaga tagatud väärtpaberite märkimisväärse taseme pärast; palub EKP-l esitada teabe selle kohta, millised keskpangad on selliseid väärtpabereid vastu võtnud, ning anda üksikasjalikku teavet selliste varade, kaasa arvatud probleemsete varade hindamiseks kasutatud meetodite kohta;
17. usub, et tagatise-eeskirjade osas tuleks samu standardeid kohaldada nii riigi kui ka piirkondlike omavalitsuste võlakirjade suhtes neil juhtudel, kui piirkonnal on seadusandlikud ja maksustamisvolitused, kuna mõlemat liiki võlakirjadel on oluline mõju EKP rahapoliitika heale ülekandumisele;
18. toonitab, et keskpanga erakorralist likviidsustuge saanud asutused tuleks allutada teatavatele tingimustele, muu hulgas peavad sellist toetust saavad asutused kohustuma suurendama laenuandmist, kehtestades eesmärgid reaalmajandusele ja eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele antavate laenude osas, ilma milleta ei oleks keskpanga tegevus mõjus;
19. palub EKP-l uurida tihedas koostöös liikmesriikide valitsuste, pädevate riiklike järelevalveasutuste ja komisjoniga võimalust rakendada sarnast raamistikku nagu Inglise Panga poolt Ühendkuningriigi riigikassaga koostöös välja töötatud MERLINi programm, mis puudutab keskpanga tavapärasest erinevatele vahenditele juurdepääsu tingimusi, näiteks eemärke VKEdele antavate laenude osas;

20. hoiatab, et nõuetekohaste tingimusteta võivad mittestandardised meetmed, näiteks kolmeaastased pikemaajalised refinantseerimistingud, jääda soovitud tulemusteta, suurendada volatiilsust ja soodustada varade hinnamullide teket finantsturgudel või siis hõlbustada finantsvõimenduse vähendamist laenuandmist puudutavate mõtestatud vastumeetmeteta; nõuab seetõttu, et EKP analüüsiks põhjalikult nende või muude meetmete nii soovitud kui soovimatut mõju;
21. rõhutab, et sellised tingimused peaksid olema otseselt seotud majandusliku kasuga, mida pangad saavad tavapärasest erinevatest rahanduspoliitilistest meetmetest ja päästeabi programmidest, tagades selle, et sellest poliitikast tulenevad uued tulud tooksid kaasa laenuandmise lisandumise;
22. tuletab meelde, et rahapoliitikal on osa vastutusest varade hinnamullide tekke eest, arvestades jätkusuutmatut laenukasvu kriisieelsetel aastatel, kuigi hinnastabiilsus oli tagatud; toonitab varahindade suundumuste ja laenuünaamika tähtsust finantsstabiilsuse järelevalve näitajana;
23. tuletab meelde kapitalinõuete direktiivi IV paketi läbirääkimiste käigus esitatud Euroopa Parlamendi seisukohta, et tuleks kehtestada lisatingimused asutustele, kes on saanud EKP-lt likviidsustoetust;
24. leiab, et TARGET2 arveldussüsteemil on olnud oluline osa euroala finantssüsteemi terviklikkuse kaitsmisel; märgib siiski, et TARGET2 süsteemi ulatuslik tasakaalustamatus näitab euroala finantsturgude murettekitavat killustatust ning samuti pidevat kapitali väljavoolu nendest euroala liikmesriikidest, kus on suuri raskusi finantsstabiilsusega või kus on selliste raskuste oht;
25. väljendab heameelt selle üle, et EKP ja eurosüsteem on suurendanud 2011. aasta aruandes TARGET2 süsteemi läbipaistvust; palub EKP-l ja eurosüsteemil avaldada süsteemi arengu kohta igakuist statistikat;
26. usub, et TARGET2 süsteem on euro heaks toimimiseks olulise tähtsusega;
27. rõhutab, et euroala jaoks võib teha huvitavaid järeldusi, kui uurida maksebilansi süsteemide toimimist teistes föderaalsetes rahaliitudes, nagu Ameerika Ühendriigid;
28. palub EKP-l ja komisjonil kaaluda, kas ELi toimimise lepingu artikli 129 lõiked 3 ja 4 võivad olla asjakohaseks aluseks eurosüsteemi konsolideeritud bilansi üldise läbipaistvuse ja detailsuse suurendamiseks;

Majanduskriis ja EKP

29. kutsub EKPd üles avaldama õiguslikku otsust rahapoliitiliste otsetehingute programmi kohta, et oleks võimalik analüüsida põhjalikumalt selle üksikasju ja mõju;
30. väljendab heameelt EKP võetud kohustuse üle tagada samasse nõudeõiguse järku kuulumine võimaliku tulevase rahapoliitiliste otsetehingute programmiga seotud varaomandile ning rõhuasetuse üle kõigi rahapoliitiliste otsetehingute programmiga seotud ostude mõju neutraliseerimiseks liigsete reservide kaotamise eesmärgil; tunnistab

samas selliste neutraliseerimismeetmetega seotud probleeme ja toonitab vajadust nende mõju tähelepanelikult jälgida ja hinnata; usub, et rahapoliitiliste otsetehingute programm võib sobida nende riikide vajadustega, kes on lõpetamas päästeabi ja hakkavad uuesti võlakirju välja andma;

31. juhib tähelepanu asjaolule, et jätkuv kriis on murettekitav, kuna see seab ohtu liikmesriikide tehtud suured pingutused seoses eelarve konsolideerimise ja kriisidele reageerimise strateegiatega; märgib, et mitmes euroala liikmesriigis praegu toimival raskel majanduslangusel on negatiivsed tagajärjed majandusele ja fiskaalseisundile, näiteks tagajärjed nende riikide maksulaekumisele ja sotsiaalkulutustele, mis süvendavad nende valitsemissektori võlgadega seotud probleeme veelgi ja mis ilmneb üha selgemini riikides, kus rakendatakse kohandamisprogramme, nagu nähtub komisjoni viimastest makromajanduslikest prognoosidest, milles nüüd prognoositakse seitsme majandus- ja rahaliidu liikmesriigi eelarveseisundi halvenemist 2013. või 2014. aastal;
32. juhib tähelepanu asjaolule, et riigivõlakirjad ja finantseerimisasutused näitavad pidevaid ohumärke ning negatiivset mõjuahelat riigivõlakirjade ja pankade vahel on võimalik purustada vaid eelarve konsolideerimise ja pangandussektori rekaptaliseerimisega majanduskasvu keskkonnas;
33. on seisukohal, et euroala mõne riigi rahanduse jätkusuutmatuse üks põhjus on jätkuv majanduslangus, mis põhjustab suurenevat tööpuudust ja maksutulude vähenemist; kinnitab seega, et majanduskasvu ja töökohtade loomist edendav poliitika peab olema liidu jaoks esmatähtis;
34. ergutab EKP presidenti Mario Draghit jätkama traditsiooni, mille algatas tema eelkäija Jean-Claude Trichet, kes tõstatas eurorühma koosolekul visalt makromajandusliku tasakaalustamatuse teema, eriti tootlikkuse suurenemise ja palgatõusu vahelise erinevuse, mis tõi kaasa liikmesriikide konkurentsivõime taseme märgatava lahknevuse;
35. on seisukohal, et EKP tegevust tuleks hinnata praegu majandus- ja rahaliidu tuleviku üle käiva arutelu raames; juhib tähelepanu asjaolule, et Euroopa Parlament on nõudnud majandus- ja rahaliidule ELi eelarve raames ja konkreetsetele omavahenditele (sealhulgas finantstehingute maksule) tuginevat suuremat eelarvesuutlikkust, et toetada majanduskasvu ja sotsiaalset ühtekuuluvust ning tegelda rahaliiduga otseselt seotud tasakaalustamatuse, struktuuriliste lahknevuste ja finantskriisidega, vähendamata seejuures tavapäraseid ülesandeid ühiste poliitikavaldkondade rahastamisel; on seisukohal, et selline eelarvesuutlikkus parandaks märkimisväärselt majandus- ja rahaliidu poliitikavalikut;
36. märgib, et EKP ei olnud nõus võtma enda peale oma osa laenude restruktureerimises, sealhulgas võlakirjade osas, mille keskpank ostis järelturult alla nimiväärtuse, ning märgib ühtlasi, et EKP teenis väärtpaperituruprogrammi raames märkimisväärse kasumi, mis sai võimalikuks ainult rahastamistingimuste halvenemise tõttu nende liikmesriikide osas, kelle olukorda väärtpaperituruprogramm oleks pidanud leevendama; juhib tähelepanu asjaolule, et need tulud võivad olla hinnanguliselt nii suured, et vastavad suurele osale Kreeka SKPst; märgib, et EKP on siiani keeldunud avaldamast asjakohast teavet selle teema kohta, eelkõige hinda, millega ta Kreeka võlakirjad ostis; märgib, et EKP leidis, et selline osalemine oleks tähendanud valitsemissektori rahastamist keskpanga poolt, kuigi

küsimused tekivad seoses asjaoluga, et see otsus võib kahjustada EKP mõne tavatu rahapoliitilise meetme tõhusust;

37. tuletab meelde, et EKP teatas valmisolekust teha koostööd riikide keskpankade ja liikmesriikide valitsustega ning luua mehhanism, mille eesmärk on suunata rahapoliitilistel põhjustel omatavatel Kreeka riigi võlakohustustelt väärtpaberituruprogrammi abil saadud kogu kasum püüdlustesse võlga vähendada; palub eespool nimetatud osapooltel toimida hoolsalt, et luua kõnealune mehhanism;
38. märgib, et mõne riigi majanduslik olukord põhjustab väga suuri kapitalivooge, mis halvendavad nende majanduste rahastamisraskusi ja on lähi- ja isegi kaugemas tulevikus jätkusuutmatud; toonitab, et see tasakaalustamatus on avaldanud märkimisväärset moonutavat mõju, mis on toonud kaasa kulukaid negatiivseid välismõjusid ning on probleem kogu euroalale, ohustades kõikide euroala riikide majanduse stabiilsust; seda tasakaalustamatust saab lahendada ainult siis, kui euroala kriisi suhtes rakendatakse solidaarsust ja vastutustunnet ühendavale lähenemisele tuginevat terviklikku ja kaugeleulatuvat lahendust;
39. nõuab, et kolmik, milles osalevad EKP esindajad, oleks aruandekohustuslik Euroopa Parlamendi ees; selgitab, et Euroopa Parlamendis selles küsimuses aeg-ajalt korraldatavad avalikud kuulamised ei ole piisavad;
40. kutsub EKPd üles esitama rahandusala dialoogi raames ja oma järgmises aastaaruandes järelehinngut oma osalemise kohta kohandamisprogrammides ja mõju neile ning sellisest osalemisest tulenevaid võimalikke huvide konflikte ning oma makromajanduslike eelduste ja stsenaariumide asjakohasust;

Pangandusliit

41. peab väga oluliseks luua pangandusliit, mis on võimalik ainult vahendite, vastutusvaldkondade ja üldise demokraatliku aruandekohustuse sidusa jagamisega;
42. arvab, et majandus- ja rahaliidule omaste struktuursete puudujääkide ületamiseks ja läbiva moraalariski tulemuslikuks piiramiseks peaks kavandatav pangandusliit lähtuma liidu finantsteenuste sektori varasemast reformist (kaasa arvatud Euroopa Pangandusjärelevalve (EBA), Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA), Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve (EIOPA) ning Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu loomine), samuti tugevdatud majanduse juhtimisest (eelkõige euroalal) ning Euroopa poolaasta uuest eelarveraamistikust, et tagada liidu pangandussektori suurem vastupidavus ja konkurentsivõime, suurem usaldus selle vastu ning suuremad kapitalireservid, et liikmesriikide avaliku sektori eelarved ei peaks kandma tulevikus pankadele päästeabi andmise kulusid;
43. nõuab ühtse järelevalvemehhanismi võimalikult kiiret loomist, et muuta euroala pangandussüsteem usaldusväärsemaks; juhib tähelepanu sellele, et järelevalveülesannete andmine EKP-le ei piira rahapoliitikast täiesti eraldatud ulatuslikuma struktuuri edaspidist loomist seadusandliku tavamenetluse korras;
44. tunneb heameelt praeguse ajendi üle luua ühtne järelevalvemehhanism; juhib tähelepanu

sellele, et vaja on parandatud ettepanekuid pankade maksevõime taastamise ja ühtse kriisilahendusametuse kohta, samuti hoiuste tagamise skeemide kohta, mis täiendaksid pangandusliidu jaoks vajalike õigusaktide ulatuslikku komplekti;

45. palub komisjonil esitada ettepanekud uue Euroopa kriisilahendusfondi ja Euroopa hoiuste tagamise skeemi kohta, mis täiendavad EKP järelevalveülesandeid;
46. peab äärmiselt tähtsaks, et kehtestataks mõjusad kaitsemeetmed EKP rahapoliitika ja tema järelevalvevolituste vaheliste huvide konfliktide vältimiseks; rõhutab, et tegeleda tuleb EKP rahapoliitiliste volituste võimaliku nõrgenemise ja rahapoliitika probleemidest tuleneva järelevalvevolituste nõrgenemisega, luues sobiva mehhanismi võimalike konfliktide tuvastamiseks ja lahendamiseks;
47. toonitab jätkuvast majanduskriisist tingitud raskusi pangandusliidu projektiga, mis käivitab protsessi, millega pangad taasriigistavad oma tegevuse; arvab, et see võib kahjustada ühtse turu vaimu ja tõhusust;
48. märgib, et arutelu pangandusliidu loomise üle eesmärgiga rajada stabiilsem ja vastupidavam finantssüsteem on tihedalt seotud vajadusega kavandada ja sisse viia lahushoidmine ning institutsiooniline eraldamine pangandussektoris, mis on inspireeritud näiteks OECD soovistest ning Vickersi ja Liikaneni raportites sisalduvatest soovistest, samuti vajadusest täielikult reguleerida varipangandussektorit;
49. on seisukohal, et kõigil ühtses järelevalvemehhanismis osalevatel liikmesriikidel peaksid olema võrdsed õigused ja kohustused;
50. usub, et EKP järelevalvenõukogu liikmete nimetamisel tuleks konsulteerida Euroopa Parlamendiga;
51. tunnistab, kui tähtsad on EBA välja töötatud ühtsed eeskirjad, et säilitada ühtse turu sidusus;

Institutsioonilised küsimused

52. peab kahetsusväärseks kolmiku töömeetodi läbipaistmatust ning aruandekohustuse ja demokraatlikku kontrolli puudumist kolmiku üle; usub, et iga selline praegune ja tulevane organ, millesse on kaasatud EKP ja/või komisjon, peaks olema aruandekohustuslik nii Euroopa Parlamendi kui ka liikmesriikide parlamentide ees vastaval tasandil;
53. toonitab, et tähtis on muuta EKP ja Euroopa Parlamendi vaheline korrapärane rahandusalane dialoog palju mõjusamaks, märkides eelkõige, et Euroopa Parlamendi liikmed ei saa piisavalt tagasisidet dialoogi käigus esitatud ettepanekute ja mõtete tulemuste ning nende rakendamise kohta; palub EKP-l avaldada veebilehel oma vastused Euroopa Parlamendi liikmete esitatud kirjalikelt vastatavatele küsimustele; palub EKP-l kommenteerida järgnevas aastaaruannetes üksikasjalikult EKPd käsitlevaid Euroopa Parlamendi aastaaruandeid;
54. kutsub EKPd üles avaldama panga nõukogu koosolekute kokkuvõtlikud protokollid koos põhjenduste ja hääletustulemustega ning parandama juurdepääsu EKP dokumentidele ja

poliitikat puudutavatele menetlustele;

55. tuletab EKP nõukogule meelde, et EKPSi ja EKP põhikirja artikli 10 lõike 2 kohaselt „teeb nõukogu otsused hääleõigusega liikmete lihthäälteenamusega” ja seega ei tehta otsuseid tingimata ühehäälselt; kutsub EKP nõukogu üles oma hääletustulemusi avalikustama;
56. rõhutab, et Euroopa Parlament täidab täies ulatuses oma rolli seadusandjana kõigis pangandusjärelvalvet hõlmavates küsimustes; rõhutab vajadust tugevdada EKP demokraatlikku aruandekohustust, pidades silmas sellele institutsioonile järelvalveülesannetega seoses antud uusi kohustusi ja tema osalemist kolmiku programmides ning üldisemalt pidades silmas tema silmapaistvat rolli kriisis;
57. juhib tähelepanu sellele, et ei tohiks välistada aluslepingu läbivaatamist, sealhulgas keskpanga uusi ülesandeid kajastavat EKP põhikirja läbivaatamist, et kajastada ELi institutsioonilise korralduse arenevat olemust, EKP rolli hiljutist muutumist, aruandluskohustust ja järelvalvet puudutavaid kiireloomulisi küsimusi ja liidu süvendamisest tulenevaid väljakutseid;
58. nõuab, et EKP nõukogu parandaks oluliselt huvide konflikti ja EKP kõrgemate ametnike suhtes kohaldatavat järelemõtlemisaega reguleerivaid eeskirju ja avalikustaks need ning peaks arvet EKP kõrgemate ametnike ja sidusrühmade vaheliste kohtumiste üle;
59. on sügavalt mures selle pärast, et EKP juhatuses ei ole naisi, mis on vastuolus aluslepingus sätestatud meeste ja naiste võrdõiguslikkuse põhimõtetega (ELi toimimise lepingu artiklid 2, 3 ja 8 ning põhiõiguste harta artikkel 21), mis aitab kaasa sellele, et ELi kodanikud tunnevad, et EKP jääb nende huvidest kaugeks, mis on vastuolus komisjoni ja Euroopa Parlamendi soovitustega soolise võrdõiguslikkuse parandamiseks majandussektori kõrgetasemelistes otsustusorganites;
60. nõuab, et juhul kui EKPst saab lõpuks euroala pankade ühtne järelvalveasutus, isegi kui see toimub ajutiselt, peaks Euroopa Parlamendil olema selge roll järelvalvenõukogu liikmete nimetamisel;
61. nõuab Euroopa Parlamendile suuremaid volitusi võtta EKP nõukogu liige raske üleastumise korral vastutusele;
62. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, eurorühmale ja Euroopa Keskpangale.

SELETUSKIRI

2011 – erakorraline aasta

„Erakorraline aasta” – nii kirjeldas Euroopa Keskpanga (EKP) praegune president Mario Draghi 2011. aastat panga aastaaruandes. On tõsi, et pangal tuli tegutseda mitte just tavalistes oludes, kuna pank pidi muutma kurssi ja menetlusi ühe aasta jooksul, ka on tõsi, et 2011. aasta ei olnud tavaline aasta. Kas see aasta oli erakorraline või mitte, see vajab veel kinnitamist. Kui on tegemist uue tsükli algusega, siis võib öelda, et selle algus jäi aastasse 2010, mis tuleneb osaliselt kriisi süvenemisest ja osalt EKP järjest ulatuslikumast sekkumistegevusest liidu piires, eelkõige kohandamiskavade kaudu, mida pank aitas kehtestada mõne eelarvepuudujäägiga riigi suhtes. Kindel on see, et EKP tegevuse tingisid majandus- ja sotsiaalkriisi olud ning 2011. aasta aruanne kajastab kahtlemata ilmselgelt neid muudatusi.

Kuid kas seda arvestades võib kindalt väita, et EKP tõesti muutis 2011. aastal kurssi? Ei. Panga tegevussuunas juhendatakse endiselt pangale antud esmasest eesmärk – hindade stabiilsusest –, kuid oleks lühinägelik mitte arvestada kõiki keerulisi samme, kuidas selle eesmärgini püüti jõuda liidu üldise majanduspoliitika toetamise raames või panga strateegia muutmise abil aasta jooksul. Kuna EKP-l on ELi institutsioonide raamistikus üha kesksam roll, on muutunud valjemaks ka paljud kriitilised hääled ning välja on käidud seisukohti, mida varem toetasid vaid vähesed ja mis puudutavad panga ülesandeid.

Käesolevas raportis hinnatakse 2011. aastat, lähtudes EKP toimimisest neljas põhilises tegevusvaldkonnas: rahapoliitika, kriis, pangandusliit ja institutsioonilised aspektid.

Kõnealuses tekstis püütakse käsitleda selle hindamise aluseks olevaid põhjuseid.

2011 – kursimuutuse aasta?

EKP 2011. aasta aruanne ei ole üksnes tegevusaruanne. Selles kirjeldatud meetmed hõlmavad poliitilisi ja strateegilisi muutusi, mis tulenevad Euroopa institutsioonide poolt kriisi lahendamiseks välja töötatud ettepanekutest, arvestades enim toetust leidnud poliitilisi valikuid. Jutt on aastast, mida mõjutas selgelt majandussurutis, kui euroala majanduse reaalkasv oli 1,5%, mis tähendas majanduskasvu aeglustumist eelnenud aastaga võrreldes. EKP selle ajavahemiku tegevuses tuleb tingimata eristada kahte selgelt erinevat etappi: esimest etappi iseloomustab intressimäärade tõus, mida võiks pidada absurdseks või tarbetuks reaktsiooniks pelgalt tsüklilisele inflatsioonile; teist perioodi tähistab püüdlus n-õ viga parandada sekkumismeetmega, mis oli ilmselgelt mõeldud esimese etapi vigade parandamiseks, kuigi neid vigu ei ole kunagi tunnistanud. Praegu me teame, et intressimäärade tõstmine pigem pidurdas aasta esimeses kvartalis täheldatud nõrka majanduse elavnemist. Käsitlegem seda küsimust üksikasjalikumalt. EKP tõstis 2011. aasta aprillis ja augustis intressimäärasid kokku 50 baaspunkti võrra ning langetas neid samavõrra juba aasta lõpus – novembris ja detsembris.

On tõsi, et keskmine inflatsioonimäär euroalal oli 2011. aastal 2,7%, võrreldes 1,6%-ga 2010. aastal, ent samuti on tõsi, et selle tõusu põhjustanud tegurid olid tsüklilised, mitte struktuursed: kütuse hinnatõus (Brenti toornafta hind oli keskmiselt 111 USA dollarit barreli kohta, mis on 38% kõrgem 2010. aasta keskmisest hinnast) ja vähemal määral toiduhindade tõus. Muud 2011. aasta andmed näitavad samuti, et laenuandmine ettevõtjatele ja

kodumajapidamistele jäi palju alla kriisieelse taseme ning laenukasv aeglustus. Kuigi eesmärk ei ole käsitleda kõiki asjaolusid, on oluline nimetada veel kahte aspekti. Esiteks teevad muret eelkõike 2011. aasta teisel poolel kõrgele kerkinud likviidsustasemed, kuna need viitavad nn likviidsuslõksule ja võivad seada ohtu rahapoliitika tõhususe. Teiseks on EKP valmis andma erakorralist toetust finantssüsteemile, mis on küll õige, aga kui keskpank jätkab toetuse andmist, kehtestamata selgeid tingimusi, näiteks toetust saavate finantseerimisasutuste kohustust suurendada laenuandmist väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ja kodumajapidamistele, osutuvad keskpanga püüded lõppkokkuvõttes kasututeks.

EKP 2011. aasta tegevuses esines jätkuvalt probleeme, kuigi olukord aasta jooksul paranes. Ühelt poolt ei õnnestunud teise poolaasta ekspansiivse poliitikaga – nagu juba öeldud –, suurendada laenuandmist ettevõtjatele ja kodumajapidamistele, mis kokkuvõttes võimendas negatiivset kahjulikku mõju. Hoopis teistsugune reaktsioon oleks olnud võimalik juhul, kui keskpank oleks suutnud anda turgudele selge signaali, et ta on oma tegevuses võtnud kindla suuna ekspansiivsele rahapoliitikale. Teine probleem tuleneb sellest, et jätkuvalt on osutunud vääramaks EKP kõrgemate ametnike kindel arvamus, et hindade stabiilsus on euroala suure tööhõive vältimatu eeltingimus. Mõlema probleemi püsimine on lihtne: ekspansiivset poliitikat ei saa ajada eraldivõetuna, eriti kui seda rakendatakse kokkuhoiupoliitika ja palgatõusu piiramise oludes.

2011. aasta ja kriisiolud laiemalt

Isegi „pankade panga” hindamist ei ole võimalik teha tausta arvestamata, kusjuures käesoleval juhul on selleks taustaks kriis. Kokkuhoiumeetmete kehtestamine üha rohkemates riikides soosib tegelikult majandusseisaku ja -languse levikut euroalal. Riigi rahanduse kontrolli alt väljumine, tööpuuduse hüppeline kasv ja sotsiaalse ühtekuuluvuse kadumine on vaid mõned selle meetmetetsükli tagajärjedest.

Seetõttu ei ole võimalik vaadata mööda viimastel aastatel hoogustunud kahest peamisest arutelust. Neist esimene puudutab EKP ülesandeid. Kas on mõistlik, et EKP on jätkuvalt seotud inflatsiooni kontrollimise eesmärgiga, olenemata sellest, kuidas see mõjutab majanduskasvu ja tööhõivet? Kokkuhoiumeetmete haardes olevates ELi äärealade majandustes rakendatud meetmed on viinud alla tööjõu väärtuse ning toonud kaasa palkade järsu vähenemise ja veegi sügavama majanduslanguse. Kui aga eesmärk on euroala kooshoidmine, ei saa majandusseisakule reageerimisel jätta välja kesksete euroala riikide majandusi. Palgatõus nendes riikides oleks üks meede, mida võiks võtta kogunõudluse ergutamiseks euroalal tervikuna ning väliskaubanduse tasakaalustamatuse vähendamiseks keskuse ja äärepoolsete alade vahel. Teine arutelu on tihedalt seotud esimesega ja praegu valitsevate kokkuhoiuoludega. Kuigi EKP praegune pädevus ei ole lai ega vasta kõigile vajadustele, on keskpank seda pädevust mitmel korral ületatud, mistõttu võib jätta kõrvale väite, et kõike on tehtud eeskirjade kohaselt. Probleemi süvendab veelgi asjaolu, et pädevust on ületatud väga valikuliselt. EKP on tõepoolest olnud peamine osaline liikmesriikidele meetmete soovitamisel või kehtestamisel mitmel tasandil, mis hõlmab muu hulgas eelarvepoliitikat, tööturгу, avalikke teenuseid, maksundust, erastamist, samas kui praegustes oludes oleks vaja panustada avalikku poliitikasse.

Majandusseisaku ja -languse kestmine ja levimine mitme euroala riigi majandusse on toonud kaasa negatiivseid tagajärgi majandusele ja eelarvele, süvendades valitsemissektori võlga

seotud probleeme, nagu on näha riikides, kus kolmik on sekkunud. EKP kangekaelset keeldumist aidata restruktureerida eelarvepuudujäägiga majanduste võlakohustusi on seetõttu praeguste asjaolude juures raske põhjendada.

Arvestades seda, et inflatsiooni kontrolli all hoidmine on osutunud ebaefektiivseks, peaks EKP sekkumise põhieesmärk olema majanduskasv ja töökohtade loomine. Hindade stabiilsuse kontrollimine ei ole praegustes oludes mitte üksnes teisejärguline, vaid sellega jäetakse ka võtmata vastutus rahapoliitika kahjulike tagajärgede eest. Aluslepingute läbivaatamiseta tasakaalustamatus süveneb (mille tagajärjed euroalale on juba enam kui ilmsed) ning võimalused seda suundumust muuta jäävad üha kaugemaks.

2011. aastast edasi

ELil on praegu käsil pangandusliidu ülesehitamise projekt eesmärgiga võimaldada tõhusamaid, kiiremaid ja õigemaid lahendusi kriisiolukorras. See projekt jääb alati sõltuvusse selle algatamise taustaks olevatest põhjustest ning seda on võimalik ellu viia vaid siis, kui vahendid, vastutus ja aruandekohustus õigusloome, rahapoliitika, järelvalve ja kriisilahenduse osas on sidusas seoses. Seetõttu on ebaloogiline, et Euroopa rahapoliitika- ja järelvalveasutus töötaks ettepaneku kohaselt koos kriisilahendusmehhanismidega, mis tuginevad endiselt riiklikule rahastamisele ja mis ei muudaks finantskriisi üht kõige ebaõiglasemat tagajärge – seda, et maksumaksjaid sunnitakse maksma kinni hätta sattunud pankade probleeme.

Arutelu pangandusjärelvalve üle tõi ühtlasi välja selle, et EKP sõltumatuse säilimine on teadaolevatel tingimustel vähemalt küsitav. Liiga sagedasi lünki vastutuses ja kodanike elu määravaid otsuseid, mis jäävad demokraatliku kontrolli ja legitiimsuse alt välja, hakatakse nägema liidu toimimise ülesehituse lahutamatu osana. Aruandlus ei või kunagi piirduda kuulamistega parlamendis. Selleks tuleks tugevdada Euroopa Parlamendi kui ainsa kodanike poolt otse valitud Euroopa Liidu institutsiooni rolli otsuste tegemisel ning majandus- ja rahapoliitika üle järelvalve teostamisel.

EKP peab hindama laiemas majandus- ja rahapoliitika kontekstis kõiki aspekte nende otsuste tegemisel, milles ta osales, eelkõige seoses kohandamisprogrammide mõjuga, mille eest ta on otseselt kaasvastutav.

Viimane, kuid mitte vähem tähtis küsimus on olnud Euroopa Parlamendi väljendatud mure selle pärast, et EKP nõukogus ei ole naisi. See näitab mitte ainult seda, et EKP kõrgemates otsustusringkondades eiratakse täielikult soolist võrdõiguslikkust, see on ka vastuolus komisjoni ettepanekutega võtta liidu majandusinstitutsioonide juhtivatele ametikohtadele tööle rohkem naisi.

EKP-välised küsimused

Viimasel ajal on väidetud, et EKP probleem ei seisne mitte selles, et ta ei ole usaldusväärne, vaid just selles, et ta on usaldusväärne. Kuigi keskpang on mõnevõrra valikuline (nagu eespool kirjeldati), on tema nn ülemäärane rangus viinud tavaliselt olukorrani, kus keskpanga sekkumine toimub probleemi kiireloomulisust arvestades alati hilinenult ning sellest kujuneb sageli pigem probleem kui lahendus. Ei ole vastuvõetav, et keskpangal ei ole muid võimalusi vajadustele reageerimiseks kui oma pädevuse pidev ületamine; seega, kui see mandaat ei

vasta vajadustele, tuleb nõuda selle muutmist.

EKP roll tuleb uuesti läbi vaadata. Rahanduse infrastruktuuri kokkuvarisemise püüdlik ärahoidmine ei ole piisav. Soovitada kokkuhoiumeetmeid tööturul ELi äärepoolseimate riikide valitsemissektori arvepidamise jätkusuutlikkuse taastamiseks on väga küsitav nii majandusteooriate seisukohast kui ka EKP-le praeguse pädevusega antud kaitsekiilbi tingimustes. Anda pankadele otsetoetust nende tegutsemistingimusi lõdvendades ja samas keelduda korduvalt riike otseselt toetamast on ülimalt ebapiisav ja ühepoolne, kui võrrelda seda keske rolliga, mida keskpank täitma peaks. Võib väita, et kõik need küsimused ulatuvad EKPst väljapoole, kuid ei saa jätta alles selget ebakõla selle institutsiooni võimu ja tema olematu demokraatliku legitiimsuse vahel. Ainult selle ebakõla taustal on võimalik mõista, miks EKP keeldub järjekindlalt igasugusest laenude restruktureerimisest, mis hõlmaks võlausaldajaid: nagu me teame, et keskpank ise kõige suurem võlausaldaja.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÖPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	22.1.2013
Lõpphääletuse tulemus	+: 23 -: 22 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Burkhard Balz, Elena Băsescu, Udo Bullmann, Nikolaos Chountis, George Sabin Cutaș, Rachida Dati, Leonardo Domenici, Derk Jan Eppink, Diogo Feio, Markus Ferber, Elisa Ferreira, Ildikó Gáll-Pelcz, Jean-Paul Gauzès, Sven Giegold, Sylvie Goulard, Liem Hoang Ngoc, Gunnar Hökmark, Syed Kamall, Othmar Karas, Wolf Klinz, Rodi Kratsa-Tsagaropoulou, Philippe Lamberts, Werner Langen, Hans-Peter Martin, Arlene McCarthy, Sławomir Nitras, Ivari Padar, Anni Podimata, Antolín Sánchez Presedo, Peter Simon, Peter Skinner, Theodor Dumitru Stolojan, Sampo Terho, Marianne Thyssen, Ramon Tremosa i Balcells, Corien Wortmann-Kool
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Philippe De Backer, Vicky Ford, Robert Goebbels, Eva Joly, Thomas Mann, Marisa Matias, Mario Mauro, Nils Torvalds
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 187 lg 2)	Dominique Riquet